75-81

Ч. Айтматов атындагы тил жана адабият институту
Кол жазмалар фондусу
Инв. № 206
Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясы
Гуманитардык жана экономикалык илимдер бөлүмү

ثم فرفصل البينة قيل يدخل الولد فرالقضاء بالام تبعًا لها و
الاصح انها يشترط القضاء بالولد لان الولد يوم القضاء اصل بنفسه فلابد
من الحكم مقصودًا كذا فربعض شروح الهداية برخندى من

ويؤخذ الولد ان استحقت امه ببينة وان اقر بها لا نقاية

بالام
وهل يشترط القضاء بالولد فرالفصل الاول ام يكفى القضاء
قيل يكفى والولد يدخل تبعا وقيل يشترط ذلك واليه اشار محمد رحمه الله
فرالكفاية وهو الاصح مولوى ابو المكارم من

ويؤخذ من المشترى الولد الذى ولدته امته عنده بلا استيلاد ان
استحقت امته على المشترى ببينة لانها حجة كاملة وفيه اشعار بان الولد
يدخل فرالقضاء بالام تبعًا كما قال بعضهم لكن الاصح ان القضاء بالولد
شرط ايضا لانفصاله وقت القضاء كما فى النهاية جامع الرموز من

الاستحقاق نوعان استحقاق مبطل للملك كالعتق ونحوه واستحقاق ناقل للملك
كالاستحقاق بالملك فالناقل لا يوجب فسخ العقد فرظاهر الرواية والمبطل يؤ
على الروايات كلها استروشنى من

الاستحقاق نوعان احدهما مبطل للملك بالكلية كالعتق والحرية الاصلية ونحوه
كتدبير وكتابة وثانيهما ناقل له من شخص الى آخر كالاستحقاق به اى بالملك بان
ادعى زيد على بكر ان ما فرده من العبد ملك له وبرهن درالمختار

انه
الظاهر
ان
وفرالنهاية انما لا يتبعها الولد فرالاقرار اذا لم يدعه المقر له اما اذا ادعاه كان له
له ولا خصوصية للولد بل زوائد المبيع كلها على التفصيل بحرالرائق من ٨٢

اجارہ دلالی بیع لازم

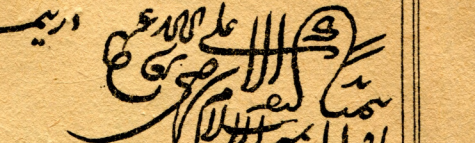

درینصورت اگر خالد دلال را حاضر کند تا طلح را
اورا
بمبالغ کذا باذن او بر نفع خالد مذکور سعی تمام نموده بعمرو فروخته خدمت دلالیت
بتقدیم رسانیده بالعرف
برخالد بایع مذکور لازم باشد بشرایط چون متعارف اجره دلال بر بایع
بوده ست

وفی فواید الدلال اذا باع العین بنفسه باذن صاحب العین ثم اراد ان یأخذ من المشتری
الدلالیة لیس له ذلک لانه هو العاقد حقیقة ویجب علی البایع الدلالیة لانه فعل بامر البایع
هکذا اجاب صاحب المحیط ثم قال ولو سعی الدلال بینهما وباع احدهما بنفسه ینظر
الی العرف ان کان دلالیته علی البایع فعلی البایع وان کان علی المشتری فعلیه و
ان کان علیهما فعلیهما عمادی فی احکام دلال ص ۳۳۱ جنک ۴۰۳

واما مقداره فالمعتبر فیه العرف کذا ذکره صاحب المحیط عمادی من نفسه ص ۳۳۱

بیع فضولی

الفضولی فی باب النکاح لا یملک فسخ النکاح قبل الاجازه والفضولی فی باب البیع
یملک فسخ البیع قبل الاجازة اسروشنی من نفسه ص ۲۴۹

استحقاق وعدم تضمین الزوائد وتضمینها

واشتری ارضا فبنی او زرع او غرس فاستحق یرجع المشتری بثمنه علی البایع
ویسلم بناءه وزرعه وشجره الیه فیرجع بقیمتها مبنیا قایما یوم سلمها الله بحر الرائق من نفسه
استحقاق

فرفصل الاستحقاق من بیوع الذخیرة قال محمد رحمه الله ویضمن البایع فی الارض المشتراة اذا استحقت الغرس والزرع وضمان الزرع ان ینظر ما یمتنه الزرع فیضمنه البایع قال هشام وذلک اذا لم یحصد وفی فتاوی قاضیخان ان المشتری اذا زرع فی الارض حنطة او شیأ من اصناف الریاحین والبقول ثم استحقت الارض قال ابو یوسف رحمه الله یؤمر المشتری بقلع الزرع ان کان البایع غایبا ولا یرجع علی بایعه بشیء فاذا کان الزرع اضر بالارض فللمستحق ان یضمنه نقصان الارض ثم لا یرجع المشتری علی بایعه الا بالثمن الخ عمادی ص۱۲۴ و۱۰۹ ح۲۰۲

واقعة الفتوی اشتری کرما وبنی فیها او غرس فیه اشجارا کثیرة ثم استحق ثلث هذا الکرم شایعا هل یجبر المشتری علی تفریغ کل الارض وقطع الاشجار فیه ان القسیم الکرم بینهما فما وقع فی نصیب المستحق یؤمر بقلعه ثم ان کان البایع حاضرا یسترد منه قیمة الاشجار التی وقعت فی نصیب المستحق بعد ما سلمها الی البایع کما هو الحکم فی الرجوع بقیمة البناء عند الاستحقاق هذا اذا بنی فی الارض المشتراة ولو کان فی ید رجل ارض فبنی فیها او غرس ثم استحق رجل نصفها او ثلثها هل یجبر علی تفریغ کل الارض فهذه مسئلة بناء احد الشریکین اذا بنی فی ارض مشترکة والحکم فیها ما ذکر فی قسمة فتاوی الصغری اذا بنی احد الشریکین فی ارض مشترکة بغیر اذن شریکه کان لشریکه ان ینقص البناء لان له ولایة النقض فی نصیبه والتمییز غیر ممکن وکذا الغرس علی هذا عمادی ص۱۲۲

قال زیرا خریده ست وتقابض افتاده ویک سال غله بر داشته ست وخرج کرده اکنون احد عاقدین دعوی فساد بیع کرده واقامة بینه کرده قاضی فسخ کرد بایع تواند که تاوان غلهاء را از مشتری بستاند اجابت غلهای تاک ودرخت توانند که لان المشتری شراء فاسدا له حکم المغصوب یضمن بالقبض والاتلاف فکیف یسلم من غیر عوض فان قیل المشتری شراء فاسدا بقرینة المغصوب الاصل صار ملکا له فالزوائد تولد علی ملکه فکیف یکون مضمونا علیه قلنا الفرع لا یخالف الاصل الیس انه یکون مضمونا علیه بالقیمة مع انه ملکان فاسد فکذا فی الفرع قاعدی فی البیع ص۱۷۵

قال محمد رحمه الله ویضمن البایع فی الارض المشتری اذا استحق الغرس والزرع وضمان الزرع ان ینظر ما بین قیمة الزرع فیضمنه البایع قال

قال هشام رحمه الله وذلک اذا لم یستحصد ذخیره من نفسها حک ۴۰۴

رجل اشتری بستانا وکان فریده سنین واخذ الثمار ثم استحقه رجل فله
ان یضمن المشتری ثمن اثمار البستان وان انقطع عن ایدی الناس وعند
ابحنیفه رحمه الله یوم الخصومه یحکم بقیمته وعند ابیوسف رحمه الله یوم الغصب
وعند محمد رحمه الله یوم الانقطاع عن ایدی الناس بخلاف الشفیع مع
المشتری لان ههنا حدث علی ملک المغصوب منه فیجب رده علیه وهو
امانه فرید الغاصب فاذا اکله او اتلفه ضمن واما فی مسئله
الشفیع فقد حدث علی ملک المشتری وصار منقولا علی ملکه منقوله فلا یستحق الشفیع
فی المنقول الخ ولو اشتری ارضا وکان فریده مده ثم استحقها یستحق وطلب
الحال ان کان فی الارض ثمره او شجره فله ذلک علی ما ذکرنا وانزلناه منزله
الغاصب وان لم یکن ثمره غیر انه زرع فالزرع للمشتری ولیس للمشتری
ان یرجع علی البایع بشیء من قیمته الثمره لان الثمره قد اکل المشتری کالبایع
جواهر الفتاوی ماک سع ۱۳۸

زوائد سنین ماضیه غیر مضمون

[illegible] علی [illegible] عنه درنیمله بر تقدیر آنکه تکه بای دعوی ملکیت
ما قوا ائمه کلهم الاعلام [illegible] بافت
یک نیمطناب زمین ملک گذار املکا مطلقا بر رجب باقر و سرسون باقر و شریف
ذوی الایدی و مشترین منکرین آن نموده علی وفق دعواه اقامت بینه معدله
نموده بحکم قاضی و باستحقاق شرعی زمین مذکوره را گرفته باشد که مدعا علیهم مذکورین
از بذر ملک خودها در زمین مذکوره سنین گذاشت و زراعت نموده آباد
کرده محصولات را گرفته باشند در اینصورت زراعتهای سنین ماضیه